

Nr 87.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående antalet av ordinarie befattningar såsom byrådirektör vid statens vattenfallsverk; given Stockholms slott den 6 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Viktor Larsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Larsson anför:

I skrivelse den 4 december 1924 har vattenfallsstyrelsen gjort framställning i fråga om ökning av antalet byrådirektörsbefattningar vid statens vattenfallsverk. Härom anför styrelsen:

Vattenfalls-
styrelsen
den 4/12 1924.

»Vid vattenfallsstyrelsens kraftverksbyrå har sedan 1916 funnits inrättat ett linjekontor med uppgift att centralt handlägga frågor rörande högspänningslinjers konstruktion, byggnad och underhåll. Samtliga tjänstemän vid detta linjekontor hava hittills varit anställda på extra stat. Emellertid ha linjefrågorna för varje år fått allt större betydelse för statens kraftverksrörelse, och för närvarande uppgår värdet av till statens kraftverk hörande högspänningslinjer till ungefär 50 miljoner kronor. Även om det i dylika

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 1 saml. 77 häft. (Nr 87.) 127 25 1

anläggningar nedlagda kapitalet under den närmaste framtiden icke skulle komma att växa lika hastigt som hittills, komma likväl såväl nybyggnader som tillsyn, underhåll och ombyggnad av befintliga linjer att kräva avsevärda belopp årligen. Det är av allra största betydelse, att vattenfallsstyrelsen permanent har till sitt förfogande en framstående ingenjör, som både teoretiskt och konstruktivt behärskar detta viktiga område.

Vattenfallsstyrelsen har för närvarande såsom föreståndare för sitt linjekontor en person, som i hög grad besitter de erforderliga vetenskapliga och praktiska förutsättningarna för sin plats. Han är anställd på extra stat. Det är i hög grad önskvärt, att denne man knytes fastare till vattenfallsstyrelsens organisation. Då det med nuvarande avlöningsförhållanden icke är möjligt att kompensera den mera ovissa anställningen på extra stat med högre lön men då det å andra sidan är ytterst vanskligt för en duglig ingenjör att specialisera sig på kraftledning, inom vilket område det knappt finnes utrymme för någon specialist utanför vattenfallsstyrelsen, är den enda rationella lösningen, att en ordinarie plats inrättas för den person, som man vill binda vid vattenfallsstyrelsen. Ifrågavarande befattning bör enligt vattenfallsstyrelsens uppfattning lämpligen placeras i 18:de lönegraden med benämning byrådirektör.»

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vattenfallsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å statens vattenfallsverks personalstat uppföra ytterligare en ordinarie byrådirektörsbefattning för handläggning av ärenden rörande linjefrågor och dylikt vid statens kraftverk.

Kommunikationsverkens lönenämnd, den 9/1 1925.

I utlåtande den 9 januari 1925 anser kommunikationsverkens lönenämnd för sin del skäligt och av förhållandena påkallat, att befattningen såsom föreståndare för vattenfallsstyrelsens linjekontor uppföres såsom en ordinarie tjänst å statens vattenfallsverks personalstat. Tillräckliga skäl synas dock lönenämnden icke hava anförts för att hänföra befattningen i fråga till 18:e lönegraden (byrådirektörsgnaden), utan torde med hänsyn till den för närmast jämförliga befattningar inom andra förvaltningsområden bestämda löneställningen en placering av här avsedda tjänst i högst 17:e lönegraden (förste byråingenjörsgnaden) få anses tillfyllest.

Lönenämnden tillstyrker sålunda på nu angivet sätt bifall till vattenfallsstyrelsens framställning.

Vattenfallsstyrelsen den 4/2 1925.

Med anledning härav har vattenfallsstyrelsen i utlåtande den 4 februari 1925 anförts:

»Kraftverksbyrån är alltsedan år 1920 uppdelad å tvenne avdelningar, nämligen förvaltningsavdelningen och anläggningsavdelningen, vilka vardera sortera under en förste byrådirektör. Den ursprungliga fördelningen av de olika ärendena å dessa avdelningar var följande:

1) Under *förvaltningsavdelningen*:

- a) ärenden rörande förvaltningen och driften av de olika kraftverken,
- b) ärenden rörande anskaffning och förråd av materialier och inventarier,
- c) ärenden rörande anskaffning och förråd av trästolpar samt värderingar av skador, som uppstå vid framdragande av kraftledningar, och uppgörande av normer därför.

För de under b) och c) upptagna ärendena inrättades tvenne särskilda, mera självständigt arbetande kontor, nämligen ett förrådskontor och ett skogskontor.

2) Under *anläggningsavdelningen*:

a) ärenden rörande konstruktion, anläggning, utvidgning och underhåll av den elektriska utrustningen vid vattenfallsverkets kraft- och transformatorstationer samt härmed sammanhängande utredningar,

b) ärenden rörande husbyggnader för transformatorstationer,

c) ärenden rörande utredningar, konstruktion, anläggning, ombyggnad och underhåll av verkets kraftledningar.

Denna uppdelning av ärendenas handläggning på de båda avdelningarna bibehålles i huvudsak fortfarande. Dock hava vissa förändringar företagits under de senare åren. Sålunda har under år 1924 skogskontoret överflyttats från förvaltningsavdelningen, vars övriga göromål för varje år väsentligt tilltagit, till anläggningsavdelningen, där det införlivats med dess linjekontor, då det ansetts vara till stor fördel att få även denna sida av linjefrågorna koncentrerad under en och samma person.

De under 1 c) och 2 c) hörande ärendena handläggas i stort sett självständigt av linjekontoret. Vad linjefrågorna beträffar, falla nämligen på förste byrådirektören vid anläggningsavdelningen närmast de elektriska spörsmålen samt frågan om ledningarnas anordnande vid kraft- och transformatorstationer, medan, som ovan nämnts, det absolut övervägande antalet linjefrågor handläggas självständigt av föreståndaren för linjekontoret. Detta är även en naturlig följd därav, att flertalet linjefrågor äro hållfasthets-, byggnads- och räntabilitetsproblem av annan art än stationsfrågorna. Man kan näppeligen räkna med att *en* person skall kunna fullt behärska båda dessa grupper av problem. Flertalet linjefrågor föredrages också av linjekontorets föreståndare direkt för kraftverksbyråns överdirektör.

Med hänsyn till de stora ekonomiska värden, som verkets kraftledningar representera, är det för vattenfallsstyrelsen av största betydelse, att den person, som tjänstgör som föreståndare för linjekontoret, äger förmåga att både vetenskapligt och administrativt behärska hithörande problem, och då den nuvarande innehavaren av denna befattning fyller dessa betingelser, har styrelsen ansett det vara av största vikt, att han permanent bindes vid styrelsen. Enligt styrelsens mening bör den självständiga och ansvariga ställning, som föreståndaren för linjekontoret intager, taga sig uttryck i en efter de faktiska förhållandena avpassad tjänsteställning för denna föreståndare, och styrelsen har därför i sin hemställan föreslagit, att för detta ändamål måtte uppföras en byrådirektörsbefattning.

Då lönenämnden i sitt yttrande gjort gällande, att befattningen borde besättas med högst en förste byråingenjör med hänsyn till den för närmast jämförliga befattningar inom andra förvaltningsområden bestämda löneställningen, får vattenfallsstyrelsen med bestämdhet hävda, att styrelsen icke anser det vara möjligt att med de fordringar, som ställas på linjekontorets föreståndare, förvärva respektive bibehålla i tjänst en tillräckligt kvalificerad person, om befattningen blir en förste byråingenjörsbefattning. Styrelsen riskerar att under sådana förhållanden snart förlora den nuvarande innehavaren av denna plats och får sedermera vidkännas den svårigheten, att en eventuell efterträdare icke förrän efter några år blir fullt kompetent att handlägga förekommande ärenden. Sannolikt kommer styrelsen att ånyo mista varje mera framstående efterträdare på denna plats, när denne väl blivit förtrogen med arbetsuppgifterna. Vattenfallsstyrelsen saknar kännedom om de jämförelser lönenämnden gjort med övriga verk. Styrelsens mening därom har lönenämnden icke inhämtat. För vattenfallsstyrelsen är det otvivelaktigt

dels att de föreliggande arbetsuppgifterna motivera en byrådirektörsbefattning,

dels att det är av den största vikt för vattenfallsstyrelsen att behålla den nuvarande befattningshavaren,

dels slutligen att skillnaden i löneställning mellan en byrådirektör och en förste byråingenjör är endast en löneklass, motsvarande en årskostnad av 480 kronor jämte därpå belöpande dyrtidstillägg eller för närvarande ca 580 kronor.

Den högre avlöningen är sålunda av försvinnande liten betydelse gentemot den vikt det har för vattenfallsstyrelsen att få rätt person på föreståndareplatsen för linjekontoret.»

Under framhållande av den stora betydelsen av att vid statens vattenfallsverk i ledande ställning fästes en verkligt framstående teknisk personal förklarar sig vattenfallsstyrelsen på det bestämdaste vidhålla sin i skrivelsen den 4 december 1924 gjorda hemställan.

Lönenämnden yttrar i förnyat utlåtande den 13 februari 1925 följande:

»Enligt vad lönenämnden inhämtat, har den extra befattningshavare, vilken tjänstgör såsom föreståndare för vattenfallsstyrelsens linjekontor, av sagda styrelse hänförs till 18:e lönegraden enligt löneplanen Ia i de av styrelsen den 11 februari 1921 fastställda avlöningsbestämmelserna för extra och tillfälliga tjänstemän vid statens vattenfallsverk. Då ifrågavarande tjänsteman sedan år 1921 innehaft anställning hos vattenfallsstyrelsen, uppbar han för närvarande lön enligt näst lägsta, eller 25:e, löneklassen inom berörda lönegrad. På grund av att enligt sagda löneplan de extra tjänstemännens löner inom varje löneklass överstiga lönerna enligt den i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 intagna löneplanen med 5 procent av den ordinarie lönen å billigaste ort, utgör lönen för bemälda tjänsteman inom 25:e löneklassen å G-ort för månad räknat 870 kronor 75 öre jämte dyrtidstillägg. Motsvarande lön för ordinarie tjänsteman inom samma löneklass utgör 835 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg.

Då den fasta begynnelselönen för ordinarie tjänstemän inom 17:e lönegraden (förste byråingenjörsgården) å G-ort utgör 9,060 kronor per år (755 kronor i månaden), skulle en övergång till ordinarie anställning inom sagda lönegrad för den tjänsteman, varom nu är fråga, medföra en avsevärd löne-minskning. Med hänsyn härtill anser sig lönenämnden icke böra motsätta sig, att här omhandlade befattning, på sätt vattenfallsstyrelsen hemställt, såsom ordinarie tjänst hänföres till 18:e lönegraden (byrådirektörsgården). Vad sagda styrelse anfört i sitt förnyade utlåtande i ärendet den 4 februari 1925 har emellertid icke givit lönenämnden anledning att frångå sin uppfattning att ur rent saklig och organisatorisk synpunkt en placering av tjänsten i 17:e lönegraden skulle vara tillfyllest. Lönenämnden anser sig därjämte icke böra underlåta att framhålla, att den av vattenfallsstyrelsen föreslagna högre placeringen kan befaras komma att föranleda anspråk på uppflyttning i lönegrad av åtskilliga tjänster inom andra förvaltningsområden. Den ekonomiska innebörden av dylika konsekvenser komme givetvis att sträcka sig vida utöver den av vattenfallsstyrelsen beträffande nu ifrågavarande tjänst angivna skillnaden i löneställning mellan en byrådirektör och en förste byråingenjör.»

I samband härmed har lönenämnden ifrågasatt, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa lönerna jämväl för vissa grupper av extra personal med mera stadigvarande anställning vid kommunikationsverken.

En ledamot av lönenämnden har ansett, att placering av ifrågavarande tjänst i 18:e lönegraden är ur sakliga och organisatoriska synpunkter moti-

verad av de skäl, som anförts i vattenfallsstyrelsens utlåtande i ärendet den 4 februari 1925. Två ledamöter av lönenämnden hava ansett, att lönenämnden bort vidhålla sin i utlåtandet den 9 januari 1925 gjorda hemställan.

Vid statsmakternas beslut år 1920 angående omorganisation och uppförande på ordinarie stat av vattenfallsstyrelsen förutsattes, att det till kraftverksbyrån anslutna linjekontoret skulle uppföras på extra stat. Av vad vattenfallsstyrelsen anført framgår emellertid, att numera torde föreligga ett stadigvarande behov av ifrågavarande avdelning inom kraftverksbyrån. Med hänsyn härtill och på skäl, som vattenfallsstyrelsen i övrigt åberopat, anser jag mig böra förorda, att befattningen såsom föreståndare för linjekontoret från och med den 1 juli 1925 uppföres på ordinarie stat. Vad beträffar denna befattnings löneställning, finner jag mig med hänsyn till den utredning, som förebragts i vattenfallsstyrelsens förnyade utlåtande den 4 februari 1925, och då lönenämnden numera förklarat sig ej vilja motsätta sig styrelsens hemställan härutinnan, böra förorda, att befattningen placeras i 18:e eller, därest förut till denna riksdag avlåten proposition, nr 2, angående vissa ändringar i kommunikationsverkens avlöningsreglemente vinner bifall, den 28:e lönegraden, och torde befattningens innehavare lämpligen böra erhålla benämningen byrådirektör. Vid bifall till vad jag nu föreslagit skulle antalet byrådirektörer vid statens vattenfallsverk ökas från 1 till 2.

Departement-
schafen.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta,

att antalet byrådirektörer vid statens vattenfallsverk skall från och med den 1 juli 1925 utgöra 2.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.